

LESTIPS

— bij —

Over deze boeken:

Deze kartonboekenreeks helpt jonge kinderen om om te gaan met verschillende emoties. In elk boek staat het boek zelf centraal. Dat is bang, boos, verliefd, moe... Het roze muisje helpt het boek om met deze emotie om te gaan. Zo gebruikt hij telkens een ander ideeetje of een ander trucje. Deze eenvoudige, heldere boeken zullen elk jong kind aanspreken.

Over deze lestips:

Bij elk boek uit deze reeks zijn aparte lessuggesties ontwikkeld. Deze vertrekken voornamelijk vanuit sociaal-emotionele vaardigheden binnen het domein Mens en Maatschappij. Het boek vormt telkens de instap om rond een specifieke emotie te werken. De kinderen krijgen zo handvatten om na te denken en de emotie beter te begrijpen: wat houdt die in, hoe kun je die herkennen, hoe kun je er zelf mee omgaan? Doorheen de lessuggesties komen verschillende domeinen aan bod, van Nederlands en muzische vorming tot wetenschap en techniek.

Daarnaast is er een overkoepelende activiteit bij de totale reeks.

Doelgroep: peuters en 1ste kleuterklas / groep 1 en 2

Het boze boek!

Instap

Ga met de kinderen in de kring zitten. Vertel over een situatie dat je boos was. Misschien was je boos op jezelf (je hebt geknoeid met de thee over je T-shirt) of boos op een ander (iemand kwam te laat voor een afspraak).

Laat vervolgens het boek zien en vraag: *zou het boek ook ergens boos voor zijn? Hoe zie je dat? Waarom zou het boek boos zijn?*

Lees het verhaal voor en kies enkele kinderen om de opdrachten in het boek uit te voeren.

Kringgesprek: Dit maakt mij een rijpe tomaat

Organiseer een kringgesprek rondom het thema 'boos zijn'. Bespreek met de kinderen wanneer zij weleens boos zijn.

- *Waarom zou het boek boos kunnen zijn?*
- *Hoe zie je dat iemand boos is?*
- *Wanneer ben jij weleens boos? Is dat een fijn gevoel?*
- *Kan je ook boos op jezelf zijn? Wanneer?*
- *Voel jij je dan ook net als een rijpe tomaat?*
- *Hoe zagen anderen aan jou dat je boos was?*

Per tweetal krijgen de kinderen een rode ballon. Teken op de ballon een boos gezichtje en vul de ballon met rijst, dit gaat het makkelijkst met een trechter. Knoop de ballonnen dicht en laat de kinderen er even mee kneden en aan voelen.

In tweetallen mogen de kinderen om de beurt de boze ballon vasthouden. Degene die de boze ballon vastheeft mag iets noemen waar hij of zij boos van wordt. Het is wel belangrijk dat ze tijdens het kringgesprek al een aantal voorbeelden hebben gehoord.

Sluit de activiteit af door de kinderen te laten tekenen waar ze boos op zijn. Hang alle tekeningen bij elkaar, zodat er een poster ontstaat.

Kringgesprek: Dit maakt mij een sappige perzik

Pak de poster en de rode ballon uit het vorige kringgesprek erbij. *Wat hebben we ook alweer getekend? Wanneer worden wij net een rijpe tomaat?*

Lees nogmaals 'Het boze boek' voor.

- *Wat deed het boek om weer rustig te worden?*
- *Wat zou jou helpen om weer een sappige perzik te worden?*
- *Kan een ander jou daarbij helpen? Hoe?*

Per tweetal krijgen de kinderen een oranje ballon. Teken op de ballon een blij gezichtje en vul de ballon met rijst, dit gaat het makkelijkst met een trechter. Knoop de ballonnen dicht en laat de kinderen er even mee kneden en aan voelen.

In het tweetal mogen de kinderen om de beurt de blije ballon vasthouden. Degene die de blije ballon vastheeft mag iets noemen waar hij of zij rustig van wordt. Op welke manieren word je weer rustig als je boos bent?

Sluit de activiteit af door de kinderen te laten tekenen wat hen helpt om rustig te worden. Hang alle tekeningen bij elkaar, zodat er een poster ontstaat.

In de klas zijn nu twee poster gemaakt: 'Dit maakt mij een rijpe tomaat' en 'Dit maakt mij een sappige perzik'.

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij

- 1.1 *De kleuters kunnen bij zichzelf onderkennen wanneer zij bang, blij, boos of verdrietig zijn en kunnen dit op een eenvoudige wijze uitdrukken.*
- 1.4 *De kleuters kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen en erover praten.*
- 1.5 *De kleuters kunnen bij anderen gevoelens van bang, blij, boos en verdrietig zijn herkennen en kunnen meeleven in dit gevoel.*
- 1.6 *De kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.*

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij

- 1.1 *De kleuters kunnen bij zichzelf onderkennen wanneer zij bang, blij, boos of verdrietig zijn en kunnen dit op een eenvoudige wijze uitdrukken.*
- 1.4 *De kleuters kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen en erover praten.*
- 1.6 *De kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.*

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming – Beeld

- 1.5 *De kleuters kunnen impressies uiten in een persoonlijke, authentieke creatie en plezier scheppen in het zoeken en vinden.*

Drama: Ik ben boos

Opwarming: Pak een trommel en een triangel.

Als ik op de trommel sla dan laat je met heel je lichaam zien dat je boos bent. Ik zie het aan de grote harde stappen die je zet en aan de blik in je ogen.

Als ik op de triangel sla dan zie ik dat je weer rustig wordt. Denk maar aan de voorbeelden op de poster die we hebben gemaakt. Je telt in je hoofd tot 10, je doet alsof je een slokje water neemt of je denkt aan iets leuks.

Kern: Ga met de kinderen in de kring zitten. Neem de klassenpop en een andere knuffel op schoot en speel een klein toneelstukje. Ze hebben ruzie, want ze willen allebei het blauwe potlood gebruiken om mee te kleuren. Het loopt zelfs zo uit de hand dat de knuffel de pop een duw geeft.

Pak de rode en oranje ballon en vraag: hoe zouden de knuffel en pop zich nu voelen? Als een rijpe tomaat of een sappige perzik?

Speel het toneelstukje opnieuw, maar zorg voor een ander einde. De knuffel geeft op tijd aan (voor het slaan) dat hij zich zo boos voelt. Hij wijst naar de rode ballon en zegt dat hij zich als een rijpe tomaat voelt.

Als je heel boos bent dan voelt het vanbinnen soms net alsof je bijna ontploft. Andere mensen zien dit niet, dit kan alleen jij voelen. Wat zou het fijn zijn om toch te kunnen vertellen aan een ander dat jij je zo voelt. Dit kan je doen door het te zeggen; ik voel me nu net een rijpe tomaat en moet even tot rust komen. Je kan dan kijken op onze poster naar fijne manieren die jou helpen om weer een net als een sappige perzik te worden.

Knuffel en pop zijn nu allebei weer als een sappige perzik. Alleen zo kan je een ruzie of conflict oplossen. Wat zou een goede oplossing zijn?

Slot: Leg na het goedmaken de pop en knuffel in de poppenhoek. De kinderen kunnen dan tijdens het spel het boos en rustig worden nog eens uitspelen.

Boosheid van een ander

Laat het eerste deel van het liedje 'boos, verdrietig of blij' op Schooltv horen. *Het jongetje is heel boos. Kunnen wij bedenken waarom hij zich boos voelt? Bijvoorbeeld: iemand heeft iets stuk gemaakt, hij wilde naar buiten maar het regent, hij mag niet nog een snoepje etc.*

Alle kinderen worden verdeeld in tweetallen. Het ene kind krijgt de rode en het andere kind de oranje ballon. Noem een voorbeeldsituatie die net door de kinderen is bedacht. Het kind met de rode ballon speelt deze uit. Het kind met de oranje ballon probeert het andere kind rustig te krijgen en een goede oplossing te bedenken. Welk tweetal durft het voor heel de klas uit te spelen?

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij

- 1.1 *De kleuters kunnen bij zichzelf onderkennen wanneer zij bang, blij, boos of verdrietig zijn en kunnen dit op een eenvoudige wijze uitdrukken.*
- 1.4 *De kleuters kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen en erover praten.*
- 1.5 *De kleuters kunnen bij anderen gevoelens van bang, blij, boos en verdrietig zijn herkennen en kunnen meeleven in dit gevoel.*
- 1.6 *De kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.*

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming – Drama

- 3.2 *De kleuters kunnen zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden.*

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij

- 1.5 *De kleuters kunnen bij anderen gevoelens van bang, blij, boos en verdrietig zijn herkennen en kunnen meeleven in dit gevoel.*

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming – Drama

- 3.1 *De kleuters kunnen eigen belevenissen, ervaringen, gedachten, gevoelens, handelingen verwoorden.*
- 3.2 *De kleuters kunnen zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden.*

Pas op, ontploffingsgevaar!

Voor dit experiment heb je het volgende nodig:

- ovenschaal
- speelgoedpoppetje (playmobil)
- plastic transparante beker
- stift
- baking soda
- azijn

Zet de kinderen in de kring en pak 'Het boze boek' en de twee ballonnen er nog eens bij. *Vraag: Wie heeft de manieren van de poster om rustig te worden al gebruikt? Weet je waarom dit zo belangrijk is? Dit experiment laat dit heel goed zien.*

Teken met stift een boos gezichtje op de beker en vul deze voor ongeveer de helft met baking soda. Zet de beker in het midden van de ovenschaal. *Leg uit: Dit is Sem, een jongetje dat heel erg boos is. Hij wil niet een manier van de poster gebruiken om rustig te worden en laat zijn boosheid tot ontploffen komen.*

Zet het poppetje naast de beker in de ovenschaal. *Dit is Jasmijn, het vriendinnetje van Sem. Ze zag dat Sem heel erg boos werd en probeerde hem te helpen.*

Sem wilde niet luisteren en werd steeds bozer en bozer. Totdat hij zijn woede niet meer binnen kon houden. Giet wat azijn in de plastic beker. Het mengsel begint te schuimen en stroomt over in de schaal.

Besprek vervolgens met de kinderen wat er gebeurde. *Soms word je zo boos dat je dingen doet die niet goed zijn; je scheldt iemand uit of je slaat. Dit gebeurde ook bij Sem; hij had een heel erge driftbui en deed hierdoor Jasmijn pijn.*

Sem had er ook voor kunnen kiezen om even weg te lopen of om aan iets anders te denken. Dan was hij niet ontploft en had hij Jasmijn geen pijn gedaan. Het is dus heel belangrijk om goed na te denken als je voelt dat je een beetje boos wordt. Wat ga je dan doen om weer een sappige perzik te worden?

Ontwikkelingsdoelen

Wetenschappen en techniek – Techniek

2.2 *De kleuters kunnen van een eenvoudig technisch systeem uit hun omgeving aantonen dat verschillende onderdelen ervan in relatie staan tot elkaar in functie van een vooropgesteld doel.*

Ontwikkelingsdoelen

Mens en maatschappij

1.6 *De kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.*

BedTijd voor boek

Instap

Maak het zo donker mogelijk in de klas en doe een klein schemerlampje aan. Trek eventueel een pyjamajasje aan of sla een deken om je heen. Ga met de kinderen in de kring zitten. Gaap en zeg: *Het is donker en al laat. Ik ga zo lekker slapen, want ik ben heel moe. Maar eerst ga ik nog een boek voorlezen. Het is bedtijd voor boek.*

Lees het verhaal voor en kies enkele kinderen om de opdrachten in het boek uit te voeren.

Kringgesprek rond het slapengaan

Organiseer een kringgesprek rondom het thema 'Naar bed gaan'. Bespreek de bedtijdroutine van het boek en de kinderen.

- *Het boek is moe, wat nu?* Het boek gaat naar bed, maar eerst moet hij nog wat dingen doen.
- *Wat moet het boek allemaal doen voordat hij kan slapen?* Laat de kinderen op elke bladzijde goed kijken naar het muisje. Tandpoetsen, plasje doen, boekje lezen, instoppen, knuffelen, kusje geven, licht uitdoen, deur toe. Doen de kinderen dit thuis ook?
- *Ook jij gaat elke avond naar bed. Welke dingen doe jij voor het slapengaan?* Laat de kinderen de knieën naar elkaar toe draaien (dit is hun kniemaatje). Om de beurt vertellen ze het aan de ander.

Print bijlage 1 uit (slaaproutinekaarten). Geef een aantal kinderen een kaart. Lees het boek nog een keer voor. Kunnen de kinderen met een kaart tijdens het voorlezen in de goede volgorde gaan staan?

Sluit de activiteit af door de kinderen hun eigen slaaproutine te laten tekenen op een lange strook. Of laat ze de slaaproutinekaarten in de juiste volgorde plakken. Zo weten ze precies wat ze moeten doen als ze naar bed gaan.

Tellen en meten: knuffels vergelijken

Het is fijn om een knuffel bij je te hebben als je gaat slapen. De kinderen mogen hun knuffel mee naar school nemen, zelf neem je natuurlijk ook een knuffel mee. Ga met de kinderen in de kring zitten. De knuffels mogen op schoot. Vertel eerst zelf over je knuffel en laat daarna een aantal kinderen over hun knuffel vertellen.

- *Hoe heet jouw knuffel?*
- *Slaapt de knuffel bij jou in bed?*
- *Welk dier is jouw knuffel?*
- *Van wie heb je de knuffel gekregen?*
- *Waarom is het jouw lievelingsknuffel?*

Wie zou eigenlijk de grootste knuffel hebben? Die mag links van de kring gelegd worden. Wie heeft een kleine knuffel? Die knuffel mag helemaal aan de andere kant gelegd worden. Wie heeft er een knuffel die nog kleiner is? Waar zou deze knuffel moeten als we een rij maken van klein naar groot? Om de beurt mogen de kinderen hun knuffel pakken en in de rij leggen. Hoe kan je zien welke knuffel groter of kleiner is?

Liggen alle knuffels nu op de goede volgorde van klein naar groot? We gaan alle knuffels tellen. Om de beurt mag een kind zijn knuffel uit de rij pakken. 1, 2, 3... We tellen tot iedereen zijn knuffel weer heeft.

Mochten er veel verschillende dierenknuffels zijn, dan kan je ook nog sorteren op soort, bijvoorbeeld op; huisdieren, uit de dierentuin of boerderij. Of je kan sorteren op kleur.

Ontwikkelingsdoelen

Mens en maatschappij

- 3.2 *De kleuters kunnen een beperkt aantal vaste gebeurtenissen in het verloop van hun dag in een juiste volgorde aangeven.*

Ontwikkelingsdoelen

Wiskundige initiatie-getallen

- 1.1 *De kleuters kunnen handelend en verwoordend de ene concrete hoeveelheid dingen vergelijken met een andere hoeveelheid dingen. Bij het verwoorden gebruiken zij daarbij de passende hoeveelheidsbegrippen. (evenveel / niet evenveel dingen, veel / weinig dingen, te veel / te weinig dingen, dingen over / dingen te kort, meer / minder dingen, meest / minst dingen).*

Ontwikkelingsdoelen

Wiskundige initiatie-meten

- 2.1 *De kleuters kunnen handelend en verwoordend twee dingen op hun kwalitatieve eigenschap vergelijken.*
- 2.2 *De kleuters kunnen dingen kwalitatief vergelijken en samenbrengen op basis van één of twee gemeenschappelijke kenmerken.*
- 2.3 *De kleuters kunnen dingen rangschikken volgens de toenemende of afnemende mate van een welbepaald kwalitatief kenmerk.*

Poppenhoek: pop gaat naar bed

Zet het poppenbed in de kring. Verzamel ook attributen als een pyjama, washandje, tandenborstel, tandpasta, voorleesboekje. Ga met de kinderen in de kring om het poppenbedje zitten.

(Naam klassenpop) is heel erg moe. Ze gaat naar bed. Welterusten pop. Leg de pop in bed. Oh oh... Wat is pop vergeten? Bekijk samen met de kinderen de slaaproutinekaarten van muis.

Wie kan pop helpen? Geef steeds een ander kind de taak om een routine uit te voeren. Lees intussen het boek nog een keer voor. In plaats van het woord 'boek' kan je de naam van de klassenpop zeggen.

Leg vervolgens alle spullen in de poppenhoek en hang de routinekaarten boven het bed. Tijdens het spelen in de poppenhoek kunnen de kinderen de activiteiten voor het slapen uitvoeren.

Licht en donker

Probeer het in de klas zo donker mogelijk te maken. Als je in de ochtend wakker wordt dan is het licht. Meestal is het donker als je in de avond weer naar bed gaat. Het is erg leuk om hier met de kinderen over te filosoferen.

- *Waarom slapen we eigenlijk als het donker is?*
- *Wat kan je overdag wel doen en 's nachts niet?*
- *Zijn er ook dingen die je juist beter in het donker kan doen?*
- *Waarom is het overdag licht en 's nachts donker?*

Pak een felle lamp en een bal. Plak op de bal een poppetje. Zeg: *de lamp is eigenlijk als de zon. De zon schijnt altijd, maar je kunt de zon niet altijd zien. Zie je dit kleine poppetje? Dat zijn wij. De zon schijnt op het poppetje, het is dag.*

Draai nu de bal rustig rond. *Nu schijnt de zon niet meer op het poppetje. Het is donker geworden, dit noemen we nacht. Alle mensen gaan slapen.*

Draai de bal weer een stukje verder. *Het is weer ochtend en weer licht bij de mensen. Een nieuwe dag!* Tip: op de website van Schooltv is hier een heel duidelijk filmpje ('Dag en nacht') bij gemaakt.

Pyjamafest!

De kinderen mogen hun pyjama mee naar school nemen. Afhankelijk van de leeftijd kunnen de kinderen oefenen met het aan- en uitkleden. De kinderen kunnen hun pyjama ook al thuis aandoen. Het is tijd voor een pyjamafest!

Wat kan je doen?

- Het is bedtijd! Laat de kinderen op de grond zitten en geef opdrachten. De kinderen voeren de activiteiten uit. Tandepoetsen (met hun vinger), gezicht en handen wassen (met hun handen). Daarna gaan de kinderen lekker liggen.
- Lees een verhaaltje voor en zet na het voorlezen rustgevende muziek op.

Tussendoortjes

1. Een leerling gaat even buiten de klas wachten. Een van de kinderen mag gaan 'slapen' onder de deken. Weer terug in de klas mag de leerling raden wie er verstopt zit onder de deken.

2. Verstopt een tikkende wekker in de klas. Wie kan de wekker vinden voordat de wekker afgaat?

Ontwikkelingsdoelen

Mens en maatschappij - Tijd

- 3.2 *De kleuters kunnen een beperkt aantal vaste gebeurtenissen in het verloop van hun dag in een juiste volgorde aangeven.*
- 3.4 *De kleuters kunnen een eenvoudig visueel voorgesteld plan zelfstandig uitvoeren.*
- 3.5 *De kleuters kunnen terugblikken op minstens twee voorbije activiteiten door deze in de juiste volgorde te rangschikken en te verwoorden.*

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij - Tijd

- 3.1 *De kleuters kunnen de begrippen vandaag, dag, nacht in hun juiste betekenis gebruiken.*

Ontwikkelingsdoelen

Mens en maatschappij - Tijd

- 3.2 *De kleuters kunnen een beperkt aantal vaste gebeurtenissen in het verloop van hun dag in een juiste volgorde aangeven.*

Het Boek is BANG

Instap

Ga met de kinderen in de kring zitten. Vertel over een situatie dat je bang was. Misschien heb je een spinnetje gezien, was het hard aan het onweren of zat je in een achtbaan. Laat vervolgens het boek zien en vraag: *zou het boek ook ergens bang voor zijn? Hoe zie je dat? Waar zou het boek bang voor kunnen zijn?*

Lees het verhaal voor en kies enkele kinderen om de opdrachten in het boek uit te voeren.

Kringgesprek rond bang zijn

Organiseer een kringgesprek rondom het thema 'bang zijn'. Bespreek met de kinderen wanneer zij weleens bang zijn.

- *Waarom was het boek bang?*
- *Wat hielp het boek om weer in slaap te komen?*
- *Ben jij ook weleens bang in het donker?*
- *Waar denk je dan aan?*
- *Wie kan jou helpen als je bang in het donker bent?*
- *Kan je ook voor andere dingen bang zijn?*
- *Wat kan je dan doen?*

Vul een doos met 'spannende' spulletjes; denk aan een spin, wesp, monster, prikje, plaatje van onweer etc. Om de beurt mag iemand wat uit de doos pakken. Wat is het? Wie is hier bang voor? Wie niet?

Sluit de activiteit af door de kinderen te laten tekenen waar ze bang voor zijn. Bespreek de tekening met het kind en teken of schrijf er eventueel bij wat het kind kan doen om niet meer bang te zijn. Hang alle tekeningen bij elkaar. Maak eventueel een foto van de kinderen terwijl ze bang kijken, plak deze erbij.

Spelen met donker en licht

Boek is bang voor het donker, maar je kan juist heel grappige dingen doen met het donker. Neem de kinderen mee op schaduwjacht. Neem een zaklamp en schijn op verschillende voorwerpen in de klas. Zien de kinderen de schaduw van het voorwerp? Wat gebeurt er als je iets dichtbij de zaklamp houdt of ver weg?

Maak een schaduwhoek in de klas door een wit laken op te hangen. Zet hier achter een felle lamp. Met het schaduwdoek kan je verschillende spelletjes spelen:

- Laat een kind naar de gang gaan. Kies een kind uit de kring dat achter het doek mag staan. Rara, wie is het?
- Vul een bak met voorwerpen. Een kind laat een voorwerp achter het doek zien. Het andere kind probeert te raden welk voorwerp het is.
- Maak een schaduwbeeld aan de hand van een voorbeeld. Op de website van Pinkelotje vind je mooie voorbeelden die je kan printen: <http://www.pinkelotje.nl/handschaduwen.html>

Ten slotte kan je buiten (als de zon schijnt) schaduwtikkertje doen. Kunnen de kinderen elkaars schaduw tikken?

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij

- 1.1 *De kleuters kunnen bij zichzelf onderkennen wanneer zij bang, blij, boos of verdrietig zijn en kunnen dit op een eenvoudige wijze uitdrukken.*
- 1.4 *De kleuters kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen en erover praten.*
- 1.5 *De kleuters kunnen bij anderen gevoelens van bang, blij, boos en verdrietig zijn herkennen en kunnen meeleven in dit gevoel.*
- 1.6 *De kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.*

Ontwikkelingsdoelen

Wiskundige initiatie – meten

- 2.4 *De kleuters kunnen in concrete situaties handelingen uitvoeren met vormen, grootheden en figuren, in functie van een kwalitatief kenmerk.*

Ontwikkelingsdoelen

Wiskundige initiatie – ruimte

- 3.2 *De kleuters kunnen vanuit verschillende gezichtspunten die ze zelf concreet innemen, verwoorden hoe eenzelfde voorwerp, gebouw of persoon er telkens anders uitziet.*

Beweging: Je hoeft niet bang te zijn

Opwarming: Hang aan de ene kant een blij en aan de andere kant een bang gezichtje. Noem steeds een zin en laat de kinderen rennen naar het gevoel wat ze daarbij krijgen.

- Ik zie een spinnetje.
- Ik hoor een wesp.
- Ik ga met mijn hoofd onder water.
- Ik ga heel hoog op de schommel.
- Er loopt een hond.
- Ik klim op het klimmenrek.
- Ik slaap in het donker.
- Ik ga zwemmen.
- Ik ga naar de tandarts
- Ik krijg een prikje bij de dokter.
- Ik hoor onweer.

Kern: Als je bang bent dan is het fijn als iemand je wil helpen. Net zoals muis het boek geruststelde. Verdeel de kinderen in tweetallen en vertel dat we iets spannends gaan doen. Misschien ben je een beetje bang, maar we gaan het samen doen.

Het ene kind krijgt een blinddoek om en vraagt aan zijn of haar maatje: Wil je me helpen? De ander leidt het kind door de ruimte en volgt een bepaald parcours. Hoe vonden de kinderen het om dit te doen?

Slot: De kinderen hebben elkaar goed geholpen. Zijn de kinderen net als Boek niet meer bang? Het is tijd om even te rusten. Ga maar lekker op de grond liggen en doe je ogen dicht. Zet rustige muziek op.

Zintuigen aan het werk

Weten jullie waar (naam klassenpop) is gebleven? Kijk nou, ze ligt nog in bed! Wat ben je aan het doen? Het is toch allang dag. Kom je eruit?

Vertel met de stem van de klassenpop dat je niet hebt kunnen slapen vannacht en dat je nog zo moe bent. Het was zo donker in de klas, dat vond je best spannend.

Vertel dat je wel wat maniertjes weet om te helpen. Geef de kinderen de opdracht om de volgende spulletjes te verzamelen: klein lampje, (waxinelichtje op batterijen), een knuffeltje, muziekdoosje, beker, lavendelkussen).

Willen jullie helpen om (naam klassenpop) naar bed te brengen? Hoe zouden deze spulletjes (naam klassenpop) kunnen helpen om wel lekker te slapen?

- Wie zet het lampje aan? Een lichtje zorgt ervoor dat je nog iets kan zien.
- Wie geeft een slokje water? Het water zorgt ervoor dat je geen dorst meer hebt.
- Wie geeft het knuffeltje? Het knuffeltje zorgt ervoor dat je niet alleen bent.
- Wie zet het muziekdoosje aan? De muziek maakt je vrolijk.
- Wie legt het kussentje naast (naam klassenpop)? De lavendel maakt je slaperig.

Aaahh, kijk! (naam klassenpop) is in slaap gevallen. Wie wil haar zachtjes in haar bed leggen?

Leg alle spulletjes in de poppenhoek. Tijdens het spelen in de poppenhoek kunnen de kinderen de activiteiten nog een keer uitvoeren als pop niet in slaap kan komen.

Ontwikkelingsdoelen

Mens en maatschappij – ik en de ander

- 1.5 De kleuters kunnen bij anderen gevoelens van bang, blij, boos en verdrietig zijn herkennen en kunnen meeleven in dit gevoel.
- 1.7 De kleuters kunnen een gevoeligheid tonen voor de behoeften van anderen.

Ontwikkelingsdoelen

Lichamelijke opvoeding – Motorische competenties

- 1.1 De kleuters kunnen diverse ruimtelijke hindernissen nemen door middel van klimmen en klauteren, stappen, lopen en springen.
- 1.6 De kleuters kunnen met een eenvoudig bewegingsantwoord snel reageren op auditieve, visuele en tactiele signalen.

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij - Tijd

- 3.1 De kleuters kunnen de begrippen van-daag, dag, nacht in hun juiste betekenis gebruiken.

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij – Ik en de ander

- 1.7 De kleuters kunnen een gevoeligheid tonen voor de behoeften van anderen.

Emoties in muziek

Voor deze activiteit heb je rustige of ontspannende muziek nodig. Op YouTube vind je meerdere voorbeelden. Tik bijvoorbeeld in: 'muziek ontspanning'.

Ga met de kinderen in de speelzaal op de grond zitten. Bespreek met de kinderen de maniertjes die muis gebruikte om het boek te gerust te stellen. Het laatste maniertje was een slaapliedje zingen. *Waarom zou muis dit doen?*

Ik laat zo muziek horen en ik wil dat je hier goed naar luistert.

- *Wat vind je de muziek?*
- *Wat doet de muziek met je? Welk gevoel krijg je erbij?*
- *Wat maakt de muziek rustig?*
- *Over wie zou de muziek gaan?*

Probeer met de kinderen een verhaal bij het muziekstuk te bedenken. Laat de kinderen op de grond liggen met hun ogen dicht en er nog eens na luisteren. *Probeer met je ogen dicht een verhaal in je hoofd te maken.*

Voorbeelden: een jongetje zit te spelen bij een beek, een vogel bouwt haar nest.

Laat een aantal kinderen hun verhaal delen. Kies vervolgens een verhaal uit dat herkenbaar is voor de meeste kinderen. Vat het nog een keer met je eigen woorden samen.

Laat het muziekfragment nog een keer horen. *Kunnen de andere kinderen het verhaal ook voor zich zien? Hoe zou het jongetje of meisje uit het verhaal zich voelen?*

Geef daarna de kinderen een groot wit vel papier en wasco. Zet de muziek nog een paar keer opnieuw aan en laat de kinderen het gevoel wat ze bij het muziekstuk krijgen tekenen. Dit kunnen grote lijnen of figuurtjes zijn. *Welke kleurtjes passen bij het gevoel?*

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij – Ik en de ander

1.7 *De kleuters kunnen een gevoeligheid tonen voor de behoeften van anderen.*

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming – muziek

2.3 *De kleuters kunnen signalen, functie en sfeer van beluisterde muziek of liedje ervaren en herkennen, en alleen of in groep reproduceren.*

Het Boek is verliefd

Instap: wat is verliefdheid?

Ga met de kinderen in de kring zitten. Laat op het (digi)bord een afbeelding of een stukje film zien van Assepoester met haar prins. Vertel waar het verhaal van Assepoester over gaat en laat de kinderen eventueel helpen met vertellen.

- *Waarom zou de prins met Assepoester willen dansen op het bal?*
- *Waarom ging de prins op zoek naar Assepoester nadat ze weg was gered?*
- *Hoe noem je het als je iemand heel lief en knap vindt en heel graag bij diegene wilt zijn? We zien het heel vaak in boeken en films dat mensen op elkaar verliefd zijn.*
- *Zouden boeken ook verliefd kunnen zijn?*

Laat het boek 'Het boek is verliefd' zien. Lees het verhaal voor en kies enkele kinderen om de opdrachten in het boek uit te voeren.

Kringgesprek: Het boek is verliefd

Organiseer een kringgesprek rondom het thema 'verliefd zijn'. Bespreek met de kinderen of zij dit gevoel kennen.

- *Het boek is verliefd op jullie. Hoe kunnen we dat zien?*
- *Kan je ook in het echt verliefd zijn?*
- *Hoe weet je of je verliefd bent?*
- *Ken je iemand die verliefd is?*
- *Ben jij weleens verliefd geweest?*
- *Hoe voelde je je toen?*
- *Wat doen mensen als ze op iemand verliefd zijn?*
- *Als je iemand lief vindt ben je dan ook meteen verliefd?*
- *Wat is het verschil tussen vriendschap en verliefdheid?*

Als twee mensen verliefd zijn, dan passen ze meestal goed bij elkaar. Het is net als een puzzel. Knip een aantal hartjes van papier op een verschillende manier doormidden. Geef elk kind de helft van een hartje. Kunnen de kinderen de puzzel weer heel maken?

Het boek zou het heel erg leuk vinden om een tekening te krijgen. Sluit de activiteit af door de kinderen te laten tekenen hoe iemand er uitziet als hij verliefd is. Misschien bloost de persoon of is hij een beetje somber. Of juist heel erg blij? Geef de kinderen de mogelijkheid om door het boek te bladeren en het gezichtje van het boek op elke bladzijde nog eens te bekijken.

Drama: Dit maakt mij bijzonder

Opwarming: laat de kinderen bewegen op de maat van een tamboerijn. Kunnen de kinderen bewegen alsof ze verliefd zijn? Hoe ziet dit eruit?

Kern: ga met de kinderen in een kring zitten. Pak het boek erbij en lees het nog een keer voor. Stop na de bladzijde dat het boek vertelt dat hij verliefd is op jou.

- *Het boek is verliefd op jullie, maar waarom?*
- *Wat maakt jou bijzonder of speciaal?*

Luister of zing het lied 'Iedereen is anders' van YouTube. In het lied gaat het erover dat iedereen anders is, niemand is als jij! Laat de kinderen dansen op het lied. Wanneer de muziek stopt maken ze een tweetal met diegene die het dichtst bij hen staat. Ze geven een compliment aan de ander. Wat maakt de ander speciaal?

Slot: het boek had allerlei gezichtsuitdrukkingen. Om de beurt mag een kind een gezichtsuitdrukking van het boek na doen. Kunnen de kinderen raden welk gevoel erbij hoort?

Ontwikkelingsdoelen

Mens en Maatschappij

- 1.4 *De kleuters kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen en erover praten.*
- 1.6 *De kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.*
- 1.7 *De kleuters kunnen een gevoeligheid tonen voor de behoeften van anderen.*

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming – Beeld

- 1.5 *De kleuters kunnen impressies uiten in een persoonlijke, authentieke creatie en plezier scheppen in het zoeken en vinden.*

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming – drama

- 3.2 *De kleuters kunnen zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden.*

Ontwikkelingsdoelen

Mens en maatschappij – ik en de ander

- 1.7 *De kleuters kunnen een gevoeligheid tonen voor de behoeften van anderen.*

Poppenhoek: Pop is verliefd

Leg een grote witte envelop met een kus van lippenstift op een plek waar de kinderen deze makkelijk kunnen 'vinden'.

- Voor wie zou de envelop zijn?
- Wie kan de naam lezen?
- Wat zou er in de brief staan?

Wat leuk, een brief voor (naam klassenpop)! Vraag een kind of hij de (naam klassenpop) wil pakken. Voer een klein gesprekje met de pop. Heeft die een idee van wie de brief is? Zullen we de brief maar openmaken?

In de envelop zit een liefdesbrief voor (naam klassenpop). De brief is van een andere knuffel/pop. Hij heeft al veel over (naam klassenpop) gehoord en vindt die heel erg lief. Zou hij een keer mogen spelen bij (naam klassenpop)?

Voer opnieuw een gesprekje met de pop. Vindt die het leuk om een brief te krijgen? Wil hij of zij met de pop/knuffel spelen? Is hij of zij ook verliefd?

Schrijf samen met de kinderen een liefdesbrief terug.

De volgende dag komt de pop/knuffel in de klas spelen. Leg de twee poppen in de huishoek en laat de kinderen ermee spelen. Je kan nog een koppeling maken met het kringgesprek. Als je samen speelt, hoeft dat nog niet meteen te betekenen dat je ook verliefd op elkaar bent.

Boekenliefde

Weten jullie nog dat we aan het boek vroegen of hij verliefd is op een ander boek? Dit was niet zo, maar stel dat dit wel zo zou zijn, welk boek zou hij dan heel leuk vinden?

Laat de kinderen hun lievelingsboek van thuis meenemen. In tweetallen stellen de kinderen hun boek aan elkaar voor. Wat maakt het boek zo leuk? Is dat de mooie kافت of juist het verhaal aan de binnenkant?

Zou het boek misschien verliefd worden op een van de boeken die we hebben meegenomen?

Spelen met magneten

Het boek wil heel graag bij jullie zijn. Hij wilt graag dat je in hem leest, z'n pagina's draait, hem een knuffel of kusje geeft, een tekening voor hem maakt en hem voorleest. Het boek is echt verliefd.

Als je op iemand verliefd bent, dan vind je die persoon de liefste van de hele wereld. Je wilt steeds bij hem of haar in de buurt zijn om ermee te praten, te spelen of om gewoon samen te zijn. Het voelt een beetje alsof die persoon je letterlijk aantrekt.

Mensen vinden elkaar lief, maar ook dieren zorgen goed voor elkaar. Wisten jullie dat er nog meer dingen zijn die zich tot elkaar aangetrokken voelen? Magneten!

Richt een magneethoek in waar de kinderen kunnen spelen met magneten. In een doos kan je verschillende materialen verzamelen: spijkers, k'nex, scharen, paperclips, lepels, haarspelden en natuurlijk heel veel magneten. Kunnen de kinderen zelf nog andere voorwerpen bedenken? Wat trekt een magneet aan? Wat niet?

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands – Luisteren

- 1.5 De kleuters kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen.
- 1.6 De kleuters kunnen de bereidheid vertonen om naar elkaar te luisteren en om zich in te leven in een boodschap.

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming – Drama

- 3.5 De kleuters kunnen genieten van een gevarieerd aanbod van hedendaagse en klassieke kinderliteratuur, en voor hen bestemde culturele activiteiten.

Ontwikkelingsdoelen

Wetenschappen en techniek

- 2.2 De kleuters kunnen van een eenvoudig technisch systeem uit hun omgeving aantonen dat verschillende onderdelen ervan in relatie staan tot elkaar in functie van een vooropgesteld doel.

OVERKOEPELENDE ACTIVITEIT

Hoe voel jij je vandaag?

De kinderen hebben kennisgemaakt met verschillende gevoelens. Zet een aantal bakjes (met deksel) neer. Zorg dat je aan de binnenkant van de deksel een druppeltje verf hebt gedaan en vul het potje met water. Je kan zelf bepalen welke emoties je gebruikt:

Blauw = moe (of verdrietig)

Rood = boos

Roze = verliefd

Groen = bang

Geel = blij

Print bijlage 2 (gevoelskaarten – de laatste kaart is blanco om eventueel zelf aan te vullen) uit en stop ze in een zak. Om de beurt mag een leerling een kaart pakken. Stel dat het de groene kaart is. De leerling beeldt de emotie 'bang' uit en de klas raadt welke emotie het is.

Wie kan een voorbeeld geven? Wanneer voel je je bang? Pak het potje met de druppel groene verf en laat een kind zachtjes schudden. Wat gebeurt er?

Ga zo alle gevoelskaarten langs en schud steeds de potjes. Uiteindelijk ontstaat er een verzameling van gevoelens in potjes. Zet alle potjes zo neer dat de kinderen er zelf later in de week nog eens mee kunnen schudden. Bijvoorbeeld bij binnenkomst in de klas om te laten weten hoe ze zich voelen. Ze kunnen ook hun naamkaartje erbij leggen.

Bijlage 1 – SLAAPROUTINEKAARTEN

Dit zijn slaaproutinekaarten die aansluiten bij 'Bedtijd voor boek'. De laatste kaart kan je aanvullen met een eigen routine naar keuze.

Tanden poetsen

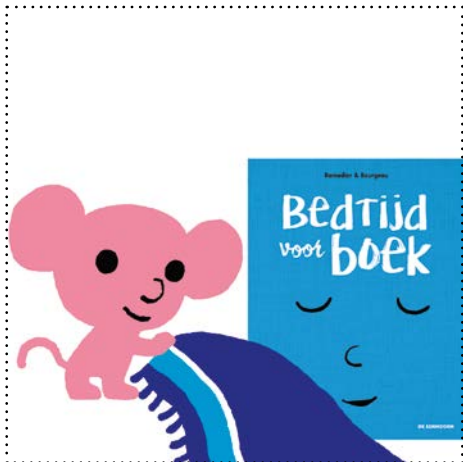
Plasje doen

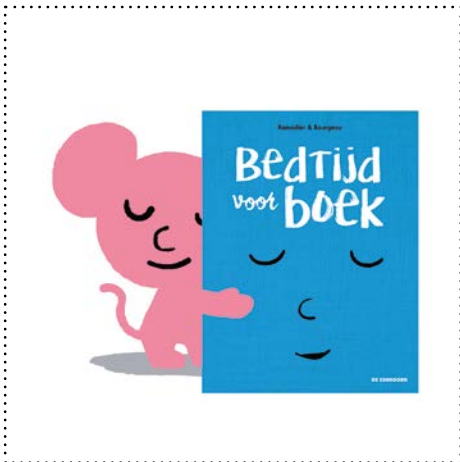
Verhaaltje lezen

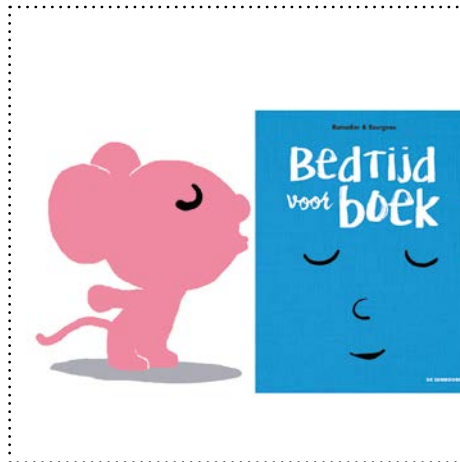
Instoppen

Knuffel geven

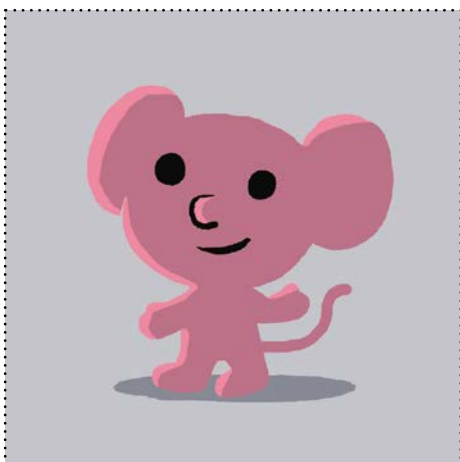
Kusje geven

Licht uit

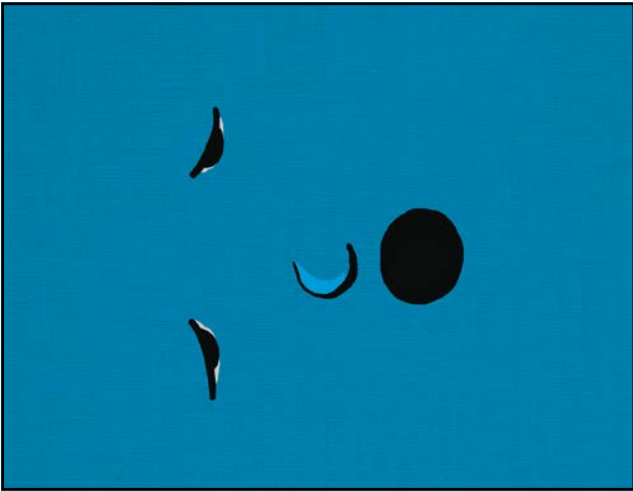

Deur toe

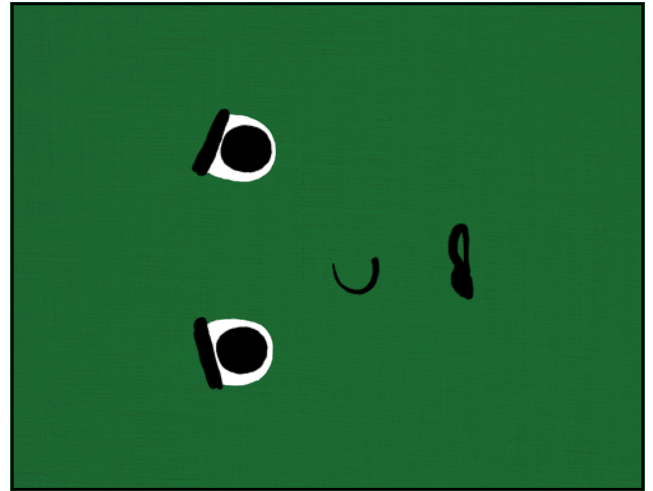

Bijlage 2 – GEVOELSKAARTEN

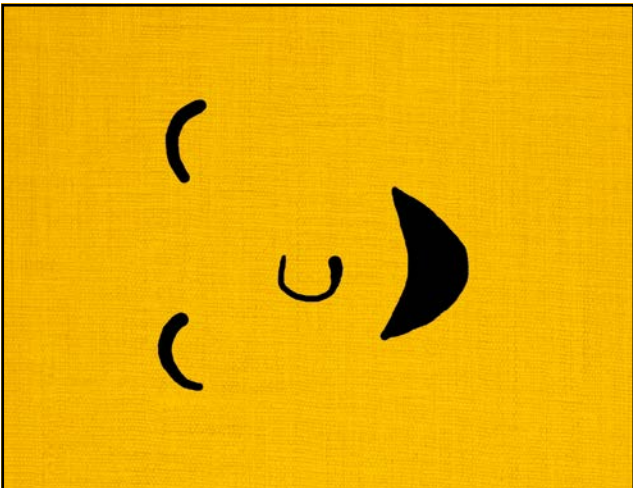
Moe

Bang

Blij

Boos

Verliefd

